

Smotra Dalmatinska

Dodatak „Objavitelju Dalmatinskomu“
(La Rassegna Dalmata)

Cijena je na godinu „Objavitelju Dalmatinskomu“ i „Smotri Dalmatinskoj“ za Austro-Ugarsku Kr. 12.—; samom „Objavitelju Dalmatinskomu“ Kr. 6.—; samoj „Smotri Dalmatinskoj“, Kr. 8.—; Na polugodište i na tri mjeseca plaća se surazmerno. Pojedini brojevi stojte 10 para, a zastareni po 20.

Pitanja za predbrojbu, uz koja nema dotičnih svota, ne će se ni u kakav obzir uzeti; pitanja za uvrstite, uz koja nema prilične preplate, biti će povraćena. — Preplate se šalju poštanskim naputnicama. — Rukopisi se ne vraćaju. — Neplaćena se pisma ne primaju. — Pisma i novce treba šiljati „Uredu Objavitelja Dalmatinskog u Zadru“

IZLAZI SRIJEDOM I SUBOTOM

Cesar i Kralj Karlo u istočnoj Galiciji.

KOLOMEA, 30. Cesar Karlo, koga prati nadporučnik nadvojvoda Vilim, krenuo je prekucjer sa malom vojnom pratinjom, u kojoj se nalazi i poglavica generalnog štaba barun Arz, u istočnu Galiciju, da tamo prati iz najprednjih linija toliku operaciju, da zahvali prokušanim vognjama i divnim našim boricima, da obagje mjesto, koje je naše kako oružje iznova domovini steklo, i da se uvjeri o nevoljama i kvarima, što je ruska najezda nanijela toj teško iskušanoj zemlji.

Utisci što je Cesar dobio putem kroz istočnu Galiciju doista spadaju u najdublje i najboljnje. Oslobođena zemlja klicala je sa velikim odusjevljenjem, mladome vladaru, ali su se pred njegovim očima nizale slike bezumnog varvarstva, koje je čisto razdraživalo. Istočna Galicija pretvorila se u zadnjih dana u jedno veliko garište, u jednu ruševinu, kojoj nema primjera. Ludo klanje i paljenje u stanovima siromašne čeljadi, silovito pljačkanje i mučenje mirnog pučanstva, to su spomenici varvarstva, koji bi čak u svjetskom ratu mogli izostajati.

Careva vožnja istočnom Galicijom bila je prava patnja, u pravom smislu riječi.

Cesar je prispio jutros u Kalusz, koji je većim dijelom porušen. Načelnik, župnik i predstavnici bogoslovnih opštinstava pozdravile Vladara i zahvalile mu na ljubavi. Zupnik je pričao, da su u njegovom stanu ruski generali bili na konaku, i da su s njim postupali kao s robom. U Kalusz bili su došli Kozaci i Tatari, pak bataljoni sastavljeni od zločinaca tek puštenih na slobodu. Domači strahote, koju bi te bande nesretnome gradu bila prištedje. Pučanstvo je sa iskrenom zahvalnošću, sa radošću i povjerenjem čulo da će se Cesar za nje zauzeti.

Poslijed oduljeg boravka Cesar se odveze u Stanislavov, čije su kuće dijelom od tanadi razrusene. Tu se Cesaru prijavio vojni zapovjednik povjednik. Na glavoj pijaci okupili se gragjani, koji su Vladara dočekali ovacijama. Njihovo pričanje osvjetljuje osobitom svjetlom prilike u ruskoj vojski. Oficiri bijahu se ukončili u svratištima; momčad navali za njima, da i njih ukonča. Razliku između revolucionarne vojske stare carske sastoji se u tome — govorase ruski vojnici jednomo gragjanin — što su prije oficiri šibali momčad, dok sada momčad šiba oficire. Prije nego se Stanislavov zapremio, ruski su vojnici pljačkali kao po gušarskoj zemlji. I u Stanislavovu ima po koje garište. Kiša je pljuštila, a Cesar se vozio u otvorenim kolima svim ulicama, i nard mu je svagdje pratio odusjevljenih ovacija. Zatim je nastavio put u Kolomeju. U Ottigniji se sadržao neko vrijeme. U Kolomeji dočekalo ga je pučanstvo sa velikim odusjevljenjem. Put ga je zatim poveo na frontu, gdje je obašao jedno zborno zapovjedništvo, dva divizijska zapovjedništva i jednu pričuvnu. Austrijanci, Madžari i Bavari dočekali su ga veselim klicanjem, svak u svome jeziku. Cesar se porazgovori sa više oficira i momaka, primivši od svakoga uveravanje neiskolebljive vjernosti. Sa opažalista jednog divizijskog zapovjedništva Cesar je gledao pozicije poljske artilerije, koja je u taj mah bila u načeloj vatri, i pješadije, koja se dizala da

udari. Rusi su iznova stali da se odupiru kod Rusova i na visovima sjeverno od toga mesta. Ovaj boj i zauzeće Rusova, pak osvajanje vijenca visova koji se proteže prema Horodenki i potjeru za neprijateljem, sve se to odigralo pred vladarem očima.

Cesar je sa napetošću motrio boj. Crni dimovi prekratkih granatskih hitaca, crveno bijeli oblacići šrapnela rasplinjavaju se pred česarem opažaštem. Sad se vijgala ruskog artillerije, sad opet pričuve ruske pješadije kako se povlače. Za tim etapu naše pješadije gdje pred Cesarem udara sa starim pletom na neprijatelja. To bijaše ratna slika, kakvih se u modernim bitkama rijetko kad gleda. Rusow pade u naše ruke. Dalje otolen jušne linije primiču se Stecovi i Rudolfsdorfu.

Pred večer Cesar se povrati u Kalusz, prošavši Nadvornom, koji je grad postao naprosti jedan kartografski pojam. U noći krenuo je iz Kalusza.

TARNOPOL, 30. Na putu istočnom Galicijom Cesarev je ulazak u Tarnopol pobudio najživljje odusjevljenje. Ovacije pučanstva grada oslobođenog od ruske jarmu, odusjevljeno klicanje austro-ugarskih i njemačkih četa, koje je Cesar pristigao na vožnji bili su jasan dokaz o ljubavi i poštovanju prema mladome vladaru. Cesar je prispio u 6. izjutra u Zloczow, dolazeći iz kraja na jugu od Dnjestra. Tamo se pridružio pratinji previšnjeg vojskogovje zapovjedništvo vojne skupine general pukovnik Böhm-Ermilli sa poglavicom svog generalnog štaba generalom majorom Bartolffom. Cesar se odvezao u sunčanom jari preko Zborowa i Jezjerne u Tarnopol. Tim putem su se razvile prve faze uspješnog prodiranja. Ako je Vladar jučer gledao veliki odio austro-ugarskih četa u novim skorašnjim sjajnim uspjesima, to je danas gledao njemačke voge i čete, koje su se oko Tarnopola sa iskušanom hrabrošću tukle. Tako više mesta vidi se djelovanje točne paljbe saveznih artilerija. Ali i u ovom kraju žalosno je gledati kako su Rusi sve mahom uništavali. Grada Zborowa više nema. U Jezjeru prikazao se jedan viši njemački zapovjednik. Narod je klicao Cesari dirljivim riječima. Starješine mu prigješće, nudeći sō i kruh. Vladar ih ganutljivim izrazima uvjerao, da će se država živo zauzeti za oslobođeno pučanstvo. Da daljog vožnji zateklo se više naših teških običkih baterija. Cesar se ustavi, oslovio oficire, odlikova momčad i živo povhalji baterije radi njihovog udjela u uspjehu.

Na ulazu u Tarnopol dočeka Vladara eskadron pruskih gardijskih husara, koji mu dojaše u susret. Odusjevljeno klicanje zaori gradom, kad se Cesarevo polaganje glavnog pijacu, gdje se silan svjeti okupio da ga pozdravi. Cesarevo počasnu satniju nasred zvukova Cesareve i narodnog odusjevljenja. Vladar pozdravi sve oficire, oslovio predstavnike španjolske, švedske, danske i peruaanske vojske i gradske starješine koje mu namjesnik general pukovnik grof Hug predstavlja. Gragjani, s kojima se Cesar razgovarao, pripovijedaju o grozotama što je neprijatelj počinio. U gradu je zaglavilo do 180 gragjana. Vladar je slušao to sa dubokim učešćem. Na kraju čete defilovala pred Cesarem; na čelu odjeljka pruske garde išao je sin njemačkog Cara princ Etel-Fridrich. Vladar je lično uručio mnogim njemačkim oficirima visoka odličja, zatim se povratio u Zloczow, odakle se odvezao natrag u Beč.

poziciju na bainskoj visoravni i to vrlo povoljno. Ona tuče neprijateljsku artiljeriju, otežeća svojom uništjućom vatrom sakupljanje pješadije i pomaže u kritičnim časovima svojom zapornom vatrom pješadiju. Ako ova juri na protunapad, automatski se kreće i ona, jer upravlja svoju vatru naprijed i drži daleko neprijateljeve pričuve. Do svojih vruchi cijevi stope topnici dan i noć, i niti ih talijanske plinske granate niti neprijateljski letoci odvraćaju od ispunjavanja dužnosti do kraja.

22. maja nastupi kratak odmor. Slijedećeg dana razbukti bitka još većom žestinom. U ovom drugom dijelu upraviše Talijanci svoju navalu na komensku visoravan, i ne obuštate od svojih pokušaja, da uzdrmaju naše pozicije na sjevernom krilu. Naša nova linija ide sada preko rohotskih gudure, odijeljene od Kuka, preko pađina istočno od rohotskog potoka, počinjući kod Decele preko Rutarske, Vodice, vase 652 i Šljemeva 503 do Svetog Brda. Neprestano se diže val sa valom talijanske pješadije prema ovoj točki. Napadni u rohotskoj dolini i proti Svetom Brdu propadaju dijelom u artilerijskoj vatni, dijelom u boju iz bliza. Talijanci se uspeše na Vodice i na 652. Momci 24. i 42. pukovnije bacise ih otale 24. maja. U noći se Talijanci opet domogoše visa, ali već jutrom u 5 sati morađoše ga napustiti. 26. je stanje bilo takvo, da se niko uslijed obstrojne grijanjene navale protivnika, oduzimaju mu zarobljenika, koji se na tisuće broje, a ujvek navaljuju poletnom protunavalom. Ne smiju se zaboraviti naši letoci, koji se spuštaju do 500 m, da pomognu u borbi svoju pješadiju. Pucaju na Talijance iz mitraljeza, a napadaju neprijateljske baterije na brdu Sabotinu. Talijanski im letoci ne mogu škoditi unatoč njihovom pretežnom broju, unatoč njihovim aparativima za boj. Svojom smjelom podatnošću, svojom okretnošću nađmašuju ih naši.

Istu čast kao pješadija i letoci zasljuje i artilerija. Ne manja hvala ide nju, da smo mi do 20. sačuvali

Naše napredovanje u istočnoj Galiciji.

Izveštaji austrijsko-ugarskog glavnog stana.

BEČ, 28. Službeno se javlja:

«28. jula 1917.»

Istočno bojište:

Na putu uspješno je neprijatelju da svoju frontu nešto pomakne naprijed. Kod Soveje njegovi zagoni bježu odbijeni. Kod Kirlibabe austro-ugarske čete izbacise Ruse iz njihovih pozicija na visovima. Njemačke su pukovnije zauzele na juriš brdo Tomnatik. Na jugu od Dnjestra savezne čete, koje prodiru istočnim pravcem, primiču se, goneći uzastopce neprijatelja koji se povlači, zapadnoj granici Bokuvine. Na sjeveru od Dnjestra Rusi uzmču prema Zbrucu. Savezne su kolone prekoracile lagjelinicu. I na istoku od Trembovle i Tarnopola steklo se zemljista.

BEČ, 29. Službeno se javlja:

Na gornjoj Putni izvore se kretnje, što su postale nužne uslijed protivnikovog pritiška.

Na sjeveru od Casiniske doline naše su planinske čete odbile više napada. U južnoj Bokuvini i u odsječku Tomnatika oteli smo neprijatelju vis za visom. Savezne divizije prodiru gornjom dolinom Moldave i prema Szypotu na Sutczavu. Kutje je u našim rukama. Sjevero-istočno otolen zauzeto je na juriš u noći mjesto ruska Banila. Drelazi se preko Czeremosu. Ruski otpor bio je i na istoku od Horodenke uzaludan; neprijateljske su linije probijene. S onu stranu Dnjestra potjera se protegla preko visova na sjeveru od Zaleszczyka pa do odsječka Zbrucu kod Husiatyna, gdje se protivnik povukao preko državne granice.

BEČ, 30. Službeno se javlja:

U Susitskoj dolini i s obe strane Casiniske doline propade više neprijateljskih napada. U Bokuvini napredujemo dalje, savlagajući žilav ruski otpor. Kod Valeputne zauzeto je uporište kod tunela. Na više Fundul-Moldovi prešlo se preko Moldavske doline. Na sjevero-istoku od Kutjuga saveznici se bore na desnoj obali Czeremosu. Između Pruta i Dnjestra neprijatelj je iznovi uzbijen. Drekoračili smo zapadnu granicu Bokuvine. Honved je zapremila Zaleszczyk. Između Skalata i Husiatyna pročišćena je od neprijatelja galicka obala Zbrucu. Na mjestu smo iznudili prijelaz na rusku zemljistu. U prostoru na jugu od Brodya austro-ugarske i njemačke jurišne čete zagoniše se s uspjehom u neprijateljske opkope.

Doglavica generalnog štaba:

BEČ, 29. Javljuju iz stana ratne štampe: Cesarev je upravo poglavici austro-ugarskog generalnog štaba Arzu ovo ručno pismo:

Dragi generale pješadije von Arz! Otkad dje luje na Vašem sadašnjem mjestu, pošto ste uspješno vodili skupine vojske, uvećalo se pouzdanje što sam u Vas poslagao i stekli ste stalno pouzdanje ukupne oružane snage, a, u sretnoj složnosti sa upravom savezne vojske, pripremili ste ljepe uspjehe Mojih hrabrih četa.

Sjećajući se sa zahvalnošću Vaših zasluga, udjeljujemo Vam križ za vojničke zasluge prve razreda sa ratnom dekoracijom i mačevima.

Karlo.

Sva oružana snaga Austrije Ugarske radosno srca čuje vijest o iznoveničnom Previšnjem odlikovanju svog vrlo zasluznog, ljubljenog poglavice generalnog štaba, dok dogajaju u Galiciji kažu bolje nego li i najlepše rječi šta je sve zasluzio general pješadije von Arz.

RAT.

Izveštaji aust. ugarskog i njemačkog glavnog stana od 28., 29. i 30. jula nalaze se u „Objavitelju Dalmatinskomu“.

Poštreni podmornički rat. Potopljene ladjе.

BERLIN, 29. U blokovanim području okolo Engleske potopljen je iznova 26.900 nečistih tona. U sredozemnom Moru potopljen je nekoliko parobroda i jedrenjača sa preko 20.000 tona.

Jedan je naš zrakoplov napao, u noći prije 27. jula, baterije i utvrde na Alandskim otocima sa dobrim uspjehom.

AMSTERDAM, 29. Drošle noći njemačke su podmornice potopile nekoliko holandijskih ribarskih brodova.

Izveštaji bugarskog glavnog stana.

SOFIJA, 30. Izveštaj generalnog štaba, 29. jula: Na svoj mačedonskoj fronti slaba artilerijska vatrica, koja bude mjestimice živahnija. Na raznim tačkama se po novi izvijaje.

Neprijateljske su ratne ladjе bombardovale iz Orfanskog zaliva naše pozicije na ušću Strume, ali smo ih artilerijskom vatrom protjerali. Kod Mahmudije i Tulce puščana paljba.

174 u panovičkoj Šumi. Uzmiču pred mitralješkom vatrom, a zarobljenici 93. i 206. talijanske pješ. puk. izjavljuju, da se Sv. Marko mora po svaku cijenu zauzeti.

Talijanske se pozicije pružaju u ovom odsječku blizu, každakad samih 50 m, uz naše istočnim krajem goričkih predragrjava Sobera i Sv. Petra. Iza ovih mjesti a na goričkom groblju skuplja se talijanska pješadija za veliku navalu, koja započe oko počneva između Salcania i Sv. Petra. U prvoj navalni provale neprijatelj u dijelove naših naprednjih linija, ali ga protunavale ubrzao odatle izbaciti. Krvare ovde nista manje nego tri talijanske divizije. U noći se razvukli i naprednjih 15. Neprijatelj je zaposlio u našim pozicijama kotu 174 u panovičkoj Šumi i kotu 171 (Sv. Marko). Četiri talijanske pukovnije navaluju na jednu strnjeljačku pukovniju Dalmatinaca, tih zakletih dušmanu Talijanaca.

Strašne gubitke naniješe Dalmatinci Talijancima, koji su ogrezi u svoju krv, ali ih premoćna sila bacila iz njihovih šanaca. Moraju natrag, ali samo sustopice.

16. upotrebljuju Talijanci svoju najbolju brigadu, Emilije, koja juriša povoljnim poletom na Damber. Bečki ustanici dočekaju udar, odbijaju Talijance i otimaju im preko 400 sužanja. Rijetko su te talijanske vojnici tako hrabro borili kao momci brigade Emilije. Niko se nije htio predati. Ali zagospodaruju njom naši ustanici i uveće javi zapovjednik svom prepostavljenom zapovjedništvu: «Talijance, koji su prodrli u naše pozicije, zarobimo.»

Izjave ministra izvanjskih posala grofa Czernina.

BEĆ, 28. Danas je ministar izvanjskih posala grof Czernin primio predstavnike austrijske i ugarske štampe, kojima je držao govor, zahvalivši štampi na patriotskom držanju. Ministar je istakao vrlo povoljnu vojnu situaciju i prilike na ruskoj fronti, gdje čete prodiru naprijed bez prekida, te je izrekao svoje divljenje djelima saveznih vojski. Dresgeo je zatim na opće političko stanje, ustavši protiv posljednjeg govora Lloyd Georgea, koji je prikazao izjavu državnog kancelara kada su dvojakog smisla. Grof Czernin je konstatovao, da rezolucija o miru njemačkog Reichstaga sačinjava jednu nerazdruživu cjelinu sa govorom d.r. Michaelisa: izjava carske vlade i državnog zastupništva izraz su jedinstvene volje njemačkog naroda u pitanju o miru. Državni kancelari i pučko zastupstvo izjavili su svećano, da njemački narod ne traži silovitih osvajanja, niti ide za tim da poslige rata gospodarski osamli ili zavadi narode. Ne razumije se, gdje ima dvoumici u ovim izjavama, koje se eto jedna s drugom slazu. Svakojako mislim, da se, na govor Lloyd Georgea mora odgovoriti pitanjem, što uprav Ententa traži?

Što naša skupina traži, to izbija obilato iz poznatih bečkih enuncijacija i iz manifestacije njemačkog naroda, u kojima se vidi do krajnje tančine potpuna složnost što vlada između Beča i Berlina. Što je državni kancelar izjavio pred Reichstagom, to je ono što sam ja već pred nekoliko mjeseci označio kao častan mir, koji je bečka vlada spremna da primi, kojim ona žudi i ufa da će se narodi trajno pomiriti. Neće li Ententa da na ovom dosta jasno označenom osnovu stupi s nama u pregovore, to čemo mi ovaj rat dalje ratovati, borimo se do kraja. Daljin žrtvama i čitavom čoveštvu nužno je, da se što prije sporazumijemo o miru. Eto, to je što mi želimo. Neka se pak niko ne preda obmanu, da ova želja za mirom ima svoje tvrdo označene granice i da se je može udovoljiti jedino u okviru časti.

Kako smo se hrabro borili sa našim vjernim saveznicima, tako čemo zajedno s njima mir sklopiti, sada ili kasnije; ali čemo se i zajedno s njima do kraja tući, ne bude li u našim protivniku volje ili razumijevanja za to stajalište. Mi i naši saveznici imamo pravo da živemo, da se razvijamo, kao i drugi narodi na zemlji. Nemo te snage na svijetu, koja će nas prinuditi da se toga određnemo. Ministar je izrazio želju, da svijetu pogje za rukom nači poslige mira sredstvom i način, kako bi se za vijke uklonila opasnost, da se ovako strašan rat ponovi. Dužnost je svakog moralnog čovjeka, da prinese svoj dio ovom divovskom djelu. Sve će države u svijetu morati da pokusaju, da u zajedničkom radu stvore jamstva, da se tako strahovite nesreće, kao što je ovaj svjetski rat, nikad više ne mogu.

Što se tiče unutrašnje politike, ministar je rekao: Vrijeme traži da se ustav demokratizuje. U Austriji i Ugarskoj vlade se spremaju na veliku djelu, da ga ustavno izvedu, ali ni Austrija ni Ugarska ne daju da se iko s dvora u to upliće.

Ministar je zavrišio: U teškim časovima, kavki smo nekad više puta doživjeli, ne smijemo klonuti duhom, kao što za velike pobjede, kakvih smo sada odnijeli hvala vjerno saveznim, slavnim vojskama, ne smijemo se presiljavati. Cilj ostaje jednak. Mi hoćemo da prinesemo svoj dio u preustrojavanju svijeta, koji će po sebi jemčiti, da se grđana nesreća svjetskog rata više neće ponoviti.

Izjave državnog kancelara Michaelisa.

BERLIN, 28. Državni kancelar Michaelis primio je sinoć oveči broj predstavnika štampe, kojima je rekao, da njegov poziv ima neposredan, očevdan povod. Državni je kancelar podsjetio na izjavu Lloyd Georgea, Carsona i Bonar-Lawa, po kojima bi stajalište engleske vlade bilo, da Njemačka mora prije svega izjaviti, da je spremna napustiti zapremljene krajeve, ako traži mir. Međutim dospjeli su u naše ruke i pisani dokazi o osvajačkim pohlepama naših neprijatelja, i to izvještaji o tajnim raspravama francuske Komore. On sada pita javno francusku vladu, hoće li ona poreći, da su Briand u tajnoj sjednici Komore moralni priznati, da je Francuska pred samu rusku revoluciju uglavila sa ruskom vladom zamašnih osvajačkih planova, i da li je istina da je predsjednik francuske republike ovlastio francuskog poklisa u Petrogradu, Paleologuea, da potpiše ugovor s Rusijom, a da o tome nije Briand ništa znao, premda je kasnije na to pristao. On pita nije li istina, da je Terešenko ustajao protiv osva-

17. je bilo u ovom odještu fronte sarazmerno mimo, ali zatim, u noći između 18. i 19. razbijeno duboka sregjena navala u masi i to protiv naših pozicija od Dambera i Sv. Marka. Talijanski rovovi ovde tako blizu našima, da su se Talijanci osmijelili bez ikakve artiljerijske pripreme navaliti. Ali to preduzeće kravato naplatiši. I sve navale, koje su kasnije još preduzimali, jednako su obbijene.

Do 23. se odmoriše i izmjeniše svoje izmogle čete svježim. Ovoga dana oko 11 sati pr.p. — podupruti artiljerijom, minometima i vatrometalima — preduzeće jak napad na kotu 171. Oko 4 sata po pođ. po drugi put navalile, a iza dva sata po treći put. Sve im ove navale ne donijese nikakve koristi, već samo velike gubitke. Slijedećeg dana hrijahu opet pokušati sreću, ali im naša artiljerija pomri sve osnove. 25. pokušće još jedan juriš na panovičku šumu i na Sv. Marka — ovaj zadnji još jači. Bojevi sve više malakaše dok mi 3. juna ne iznenadimo Talijance velikim iznenagjenjem. Vojjeni od kapetana Sonnewenda navali jedna navalna četa i preote Talijancima naše pređne linije. Osim toga izgubiše Talijanci 11 časnika, 600 momaka a osesmo im 9 mitraljeza — a tim su Talijanci žalosno završili bojeve u ovom odještu.

Ovđe samo izgubiše, a ništa ne postigoše. Ogromnom broju svojih gubitaka ne moguće su prostaviti ni najmanje dobitka.

(Slijedi).

jačkih pohlepa Francuske i da je Thomasov put u Rusiju bio uspešan pokušaj da se Terešenko izbjegne gržnja savijesti iz glave. Sve će to francuska vlada morati da prizna.

Državni kancelar podsjeća, kako je neprijateljska štampa uhvatila njegov nastupni govor, kada je on pristao na rezoluciju većine njemačkog Reichstaga samo sa pridržajem njemačkih želja za osvajanjem. To zavojenje javnosti on mora da odbije. Naravno je, da njegova izjava pretpostavlja, da se i neprijatelj održi osvajačkih planova. Ali činjenice što su se danas iznijele, pokazuju da protivnik niti najmanje ne misli na taku odreku. Rasprave francuske Komore novi su dokaz da niješmo mi i naši saveznici, nego da su neprijatelj krivi, što se rat dalje ratuje, da ne tjeru nas nego naše neprijatelje češnja za osvajanjem. Ova svijest o pravednosti našeg obrambenog rotovanja, davaće nam i u buduce uvijek nove snage i odlučnost.

Siam navijestio rat Austriji-Ugarskoj i Njemačkoj.

BEĆ, 28. Siamski poslanik kojemu je u Berlinu stojno mjesto, a akreditovan je i u Beču, saopšto je dana 27. jula, da je Siam navijestio rat Austriji-Ugarskoj; navještaj nosi nadnevni 22. jula.

BERLIN, 28. Siamski poslanik saopšto je ministarstvu izvanjskih posala, da se Siam nalazi u ratnom stanju sa Njemačkom. Nizozemska je vlada zamoljena da se primi zastupanja njemačkih interesa u Siamu.

U Rusiji.

STOCKHOLM, 28. «Aftenbladet» javlja iz Haparande: Privremena je vlada odlučila da nanovo izda dvije milijarde rubaljskih banknota.

Sazivanje naročne skupštine u Moskvi odgođeno.

PETROGRAD, 28. Sazivanje naročne skupštine u Moskvi odgođeno je dok se konačno sastavi kabinet.

Konferencija za mir u Engleskoj.

LONDON, 29. Agencija Reuter: Konferencija što se skoro održala na Leedru u prilog miru, odlučila je, da ustroji po ruskom uzoru radnička i vojnička vijeća. Jedno od ovih vijeća pokušalo je u subotu da održi u bratovštinskoj crkvi u Sankt-gatan skupštinu; ali gomile svijeta, koji je prigovarao patriotskih demonstracija, prodrije su u crkvu, pruđući odaslanike vijeća da stopečke slušaju narodnu himnu te ih osuše smetom i kamenjem. Crkva je iznutra teško oštećena. Prebijene cijevi vodova izlješe se na skupštinare. Na sličnom sastanku u New-Cortleu slični su se nemiri ponovili.

Dooštreno ratovanje s podmornicama.

Izjava lorda Selbornea.

Haag, 28. Na jučerašnjoj godišnjoj skupštini centralnih udruženja poljodjelaca u Londonu, govorio je bivši engleski ministar za mornaricu lord Selborne. Lord Selborne je rekao: Ne smije se misliti, da je opasnost od njemačkih podmornica uklonjena. Istina je doduše, da su protutnjem urodile već dobrim plodom, ali se ipak mora računati s time, da će opasnost podmornica sve do konca ove godine ujek rasti. Ne vjerujte, da bi se tijekom ove godine mogla ukloniti opasnost, koja prijeti od njemačkih podmornica. Veli, da će pobjeda u ovome ratu odlučiti o tome, kakov je.

Nova na uporišta njemačkih podmornica. Bern, 28. Iz Londona se javlja, da engleski, američki i japanski admiralitet vijeća o zajedničkoj akciji ujedinjene engleske, američke i japanske mornarice protiv uporišta njemačkih podmornica.

Naoružanje trgovackih laga.

London, 28. U donjoj kući izjavio je parlamentski tajnik mornarice Mac Namara, da je već 3000 brodova oboruzano i da se svake sedmice mnogi daljni naoružavaju. Čine se najveći napori, da se mogućnosti najveći broj postigne, ali nije u interesu države, da se objavljuju točna saopštenja o tome, kako i o načinu uporabe ovih brodova.

RUSKI SLOM.

Kad je započela nova ruska ofenziva, Amerikanci i Englezzi trljali su, zadovoljno ruke, što im je uspjelo, da preko bezdušnih državnika natjeraju na klanje narod, koji se pobuni i svrgnu staru vladu zato, da može doći što prije do mira. Kako su bili kratkovidni u svom računu! Mi smo odmah upozorili na to, da Rusija ovom svojom ofenzivom srće u svoju propast. Poslje prvih trenutnih uspjeha Rusa, pokazalo se da smo imali pravo. Kako se i moglo misliti, da će narod, koji vajipe za mirom i koji ne ima zaštitu da se bije, odjednom odusjevljenjem jurnuti u borbu, te da izvođi nad nama i našim saveznicima pobedu, kaku nijesu mogle izvesti ni najbolje ruske čete u prijašnjim navalama!

Ovo su čisto vojnički razlozi ruskom neuspjehu. Nu imade i drugih razloga zašto nijesu mogli Rusi ofenzivom uspjeti: a to je moralni i unutrašnje politike.

Moralni razlog je taj, što je svijet u Rusiji jasno vido, da kako Austrija i Ugarska tako i Njemačka hoće s njime pošteni mir, pa se s naše strane mirno gledalo, kako su Rusi svoju državu počeli preuregivati. Znade se, kako je revolucionom nastao mrež u zemlji, ali se na našoj strani nije pokusalo, da se ovaj pojedini vojnički izrabi. Mislimi smo Rusiju pošteno. Narod u Rusiji nije tako slijep, da naše pošteno vladanje nije opazio, pa sa kakom voljom moguće taj svijet da na nas navaljuje? Je

li svijet u Rusiji mogao imati ikakvu srdžbu, je li ga vodila ikakva osveta proti nama da stupi u ofenzivu? Nije. Da zato baš što to nije, nije moglo do većih vojničkih uspjeha doći.

Drugi veliki razlog koji je doveo do neuspjeha ruske ofenzive, jesu unutrašnje političke prilike. Razni narodi u Rusiji sudjelovali su jednodušno u slomu carstva, nadajući se svojim davno željenim slobodi. Provizorna vlada obecavala je narodu, da će posebni narodni sabor urediti sve narodne želje, ali je ispunjenje svoga obćanja sve više i više zavlačila, a narod počeo očajavati. Savsijem je dakle razumljivo i bilo je očekivati, da će pojedini narodi u Rusiji upotrijebiti prvu priliku da svojom snagom ono izvođi, što im je ruska provizorna vlada samo obecavala. To se i zabilježilo. U prvom je redu ustala Finska: to je zemlja, koja je imala i prije svoju autonomiju, ali je stara ruska vlada tu autonomiju kršila i nad Fincima, narodom prosvjetljenim i naprednjim činila raznulje. I tako se Finska proglašila ovih dana samostalnom i otkazala ruskoj vladi sve državne ugovore!

S druge strane upotrijebiše priliku ofenzive, ukrajinci, da se oproste staroga tutorstva. I Ukrajinci proglašiše svoju zemlju samostalnom i postavioće svoje ministarstvo. To nije mala stvar. Ukraina obuhvata kojih 800.000 četvornih kilometara te se stere od Helma, Grodna i Minska sve do Krima i Azovskoga mora. Tu živi oko 40.000.000 duša. Pogje li Ukraini da rukom da provede svoju samostalnost, to bi Rusija bila sasvijem odcijenjena. I tako se Finska proglašila ovih dana samostalnom i otkazala ruskoj vladi sve državne ugovore! S druge strane upotrijebiše priliku ofenzive, ugarski, da se oproste staroga tutorstva. I Ugarski je dnuo učinio, da se oprostio od svog ministarstva. To nije mala stvar. Oni su trošili svoj novac, što im je dobro došlo, jer su tim mogli djeljice utaziti pohlep u novcem policijskih činovnika, a tako su mogli snositi svoju sudbinu.

U pojedinih konačnima se nije uopće ležala, dapače ni slame, te su zarobljenici spavalni na golom tlu. Oni, za koje ne bijaše mesta, spavalu poput cigana pod vedrim nebom. I hrana zarobljenika bijaše jednako smješna. Hrane nijesu dobivali ma skoro ništa; kadikad odapke, koje bi im stanovnici davali prosječnjem.

Internirani — osobito u Cupriji — mogu se slobodno kretati, ali i njihovo stanje nije bilo ručičasto. Oni su trošili svoj novac, što im je dobro došlo, jer su tim mogli djeljice utaziti pohlep u novcem policijskih činovnika, a tako su mogli snositi svoju sudbinu.

U mjesecu februaru o. g. preduzeo se prisilno novčanje između austrijskih i ugarskih državljana; sposobni su bili poslani u Novu Srbiju. I ja sam 1. aprila 1915 proglašen sposobnim, ali za službu pod oružjem nesposobnim i radi toga upotrebljen sam za druge službe. Moju sam službu morao nastupiti kod niške rezervne vojske ne kao borilac. Odlatne me htijedje poslati u Novu Srbiju, ali sam isposlovao uplatiti 100 dinara da me premješte kao pisara k 4. pješ. pukovnji niške pručne vojske u Aleksinac.

Tu sam služio otrliku do konca maja, zatim sam pobegao. Uspjelo mi je domaći se bugarske granice.

Pripravan sam ovu izjavu i zakletvom pred sudom potvrditi.

Htio bih još nadodati, da mi nije ništa poznato, da je i samo jedan od naših zarobljenika u Cupriji u Aleksincu — premda sam se s njima česće sastajao — primio bilo što od njima poslanih darova, robe za zimbu, kondensiranog mlijeka ili slično.

Pročitano, zaključeno, potpisano
Juraj Reichmann s. r. Rudolf Beran s. r.
honorarni činovnik, zapisnik
Coram me:
Bertoni s. r.
c. i kr. konzul.

Kako smo javili, slavi naš najveći znanstveni zavod Jugoslavenska Akademija u Zagrebu 50. godišnjicom svog opstanka. I mi se pridružujemo toj kulturnoj slavi našeg naroda, sa željom, da Akademija i unaprijeda napreduje i cvati ponosno, kako je i posao.

Kroz ovo 50 godina rada Jugoslavenske Akademije, igrala je vežnu ulogu Dalmaciju u radu njezinu. Dalmatinici učenjaci pisali su i pišu na svim poljima znanosti i umjetnosti. Što se umjetničke strane tiče kute galerije akademijskih slika divne slikarije naših velikanâ Bukovca i Medovića, a mnogi krajolici drugih slikara učetili su iz cijelog našeg Primorja, osobito dubrovačke olice. Nu osobito se istaknuli pisi učenjaci iz Dalmacije na znanstvenom polju. Ko bi ih sve nabrojio? Ističemo Ljubića na povjesničkom polju, Vojnića na pravnim, Brusinu na prirodonom; Podila na historijskom, Jelića na polju starohrvatske prošlosti; Bogićića, Bulića, Resetara i druge učenjake i pisce iz Dalmacije, koji radiše u kolu akademijskih učenjaka.

Akademija nam je dala starodalmatinske statute; stare pisce hrvatske, dubrovačke, hvarske, splitske, zadarske i druge. Štampala je dio arhiva dubrovačkih; listine i odnosa Dalmacije sa Mlećima; vrela iz doba hrvatskih narodnih vladara iz Splita, Solina, Bihaća, Šibenika, Pile, itd. Akademija nam je dala starodalmatinske učenjake.

Socijalna i kulturna povijest Dalmacije nalazi se u izdanjima Jugosl. Akademije znanosti i umjetnosti o Dalmaciji. Pa ne samo, da su pisci iz Dalmacije znanstveno obragivali rečeno gradivo, nego i drugi naučenjaci iz naših zemalja obradili su dosta književnog, povjesničkog i umjetničkog gradiva iz Dalmacije. Ističemo osobito rad D. Š

dekoracijom, a privatnom tehničaru, dodijeljenu ovom uredu za poboljšice Viktoru Pročinkiewiczu zlatni križ za zasluge na traku kolajne za hrabrost.

Odbor za podizanje «Zaštitne lagje okovane» u Žadru razasao je ovaj poziv:

Narode! Davno je već, što ti ovaj strahoviti, tugom zlobom namenuti rat raskopava domove, krvlju zapljuštuje mile i rogiene, kučišta puni udovicama i sirotima; davno je već, što se digla tušta i tama neprijatelja, da obozi Carstvo, da iz krune iščupa najlepši biser, divno More twoje, sve twoje: ali je davno, što tvoji hrabi sinovi, dika tvoja, golin prsima, kao neoborive klisure, stoe na bračniku Carstva i Domovine, što na raskravljenoj Soči brane prilaz podmuklu i lakovu neprijatelju, a na svim razbojima svjetlju junačko čelo, i kte sebe i tebe, koji ih dabe, neuvjelin lovoru!

A dok ti srce pišti i duša se razdire nad opusijelom ognjištima, nad uzdaninama i jecajima s bojnoga polja, nad jadom i pokorom, što ih ovo jezivo rvanje na te nagna, dotle ti čelo čisto sija od jučnjakog ponosa, što takovo djecu odnijeha, od radoši što je prag tvoj mili obranjen, od mirnog pouzdanja, da će ti pobjeda zasluzenu sreću i napredak donijeti, a grudi ti nabavljaju osjećajem milosti prema razvrištanoj siročadi i ojagjenim udovicama tvojih junaka!

Pregni ōakle, Narođe, i oduži dug. Hajde, da deoci svojoj, koja te obraniše i proslaviše, podigneš ma i prečedan znamen priznaja i zahvalnosti, a uz to da koliko ti snaga dopire, utaži bijeo jađnoj siroti, koja osta bez roditelja, bez hranitelja!

Baš na takovu plenumenu svrhu dići će se u Žadru, kroz nastajni lipanj mjesec, a nastojanjem potpisana odbora, kojemu je visoki pokrovitelj Njegova Preuvišenost Gospodin Namjesnik Marij grof Attems-Heiligenkreuz, «Zaštitna lagja okovana» za znak viteškoga pregnuća tvojih sinova, za znak obranjenje grude, i u njucu će se zatucati zavjetni klinci, a širom Dalmacije kupiti prilozi, pa sve što se dobije od prođanih klinaca i priloga, namijeniti u korist zemaljskog fonda za udovice i siročad poginulih dalmatinskih junaka; a da ostane spomen o učinjenoj zađubžini, svakomu će se prinosniku imenje zapisati u posebnu knjigu, s prijevkom «ute-meljnik», ako je dao sto ili više krune, «osnivač», ako je barem pedeset, «pokretna», ako je najmanje deset.

Hrvatski narode! Ispuni zavjet; pokaži, da si u djelima ljubavi plemenit, koliko si u boju strašan; udjeli na svetu svrhu izdašnom rukom, kako si deoci svojoj djeljeli junastvo, hrabrost, nepobjeđivost; i najmanji će darak biti pred Bogom i pred Domovinom velika zađubžina!

U Žadru, svibanj 1917. — Predsjednik: Jur. Dr. Frano grof Thun-Hohenstein. — Počasni članovi: Dr. Vinko Pulišić nađibiskup c. i k. taj. savjetnik, Vjekoslav pl. Benedetti predsjednik prizvog suđa c. i k. taj. savjetnik, Dr. Vicko Ivčević predsjednik dalmatinskog sabora, Dimitrije Branković episkop.

I. popis prinosa:

Trgovačka Obrtn. Kom., Split kr. 40 — Načeln. Petrić, Bot 20 — Općina Nin 33 — Kot. Suđ., Superat 20 — Kot. Suđ., Sini 12 — Kot. Suđ., Knin 28 — Kot. Suđ., Obrvac 17 — Kot. Suđ., Vrlika 10 — Kot. Suđ., Skradin 18 — Kot. Suđ., Blato 27 — Kot. Suđ., Hvar 4 — Kot. Suđ., Vis 23 — Kot. Suđ., Biograd 8 — Kot. Suđ., Tijesno 23 — Lučko zdr. izl., Skradin 203 — Lučko zdr. izl., Rogoznica 14 — Okružni suđ. Dubrovnik 42:30 — Općina, Prčan 10 — Kot. Suđ., Korčula 3 — Kot. Suđ., Rab 4 — Kot. poglavarstvo, Metković 20 — Don (Marko Čorić), Zloses 15 — Kot. Suđ., Ercegnovi 15 — Ukupno kr. 609:30.

II. popis prinosa:

Kot. Poglavarstvo, Superat kr. 47 — Nik. Veči, Bog. Badžo, Postira 12 — Kot. Suđ., Perast 20 — Kot. Suđ., Benkovac 15 — Ost.-Ung. Bank, Žađar 20 — Financ. straža, Trstenik 6 — Okružni suđ. Šibenik 25 — Općina Biograd 35 — Gimnasijska Ital., Žađar 38:16 — R. Vlahović, Žađar 100 — Dr. Jović, Jagodine 20 — Landsturmkommando N. 27, Sissak 10 — Općina Benkovac 100 — K. u. k. Bergestelle XV., Sarajevo 10 — Ukupno kr. 458:16.

S priašnjim popisima ukupno kr. 1067:46.

Ratna imenovanja.

Njegovo se ces. i kralj. Apostolsko Veličanstvo premilostivo udostojilo imenovati prič. račun. počasnika 1. razr. Štefanu Tecliačiću, od c. k. str. puk. br. 37, prič. natporučnikom auditorom.

Imenovanja.

Predsjednik pomorske vlaste imenovao je računarskog vježbenika Rudolfa Maroli računarskim po-moćnikom u XI. razredu čina državnih činovnika.

Za četrdeset godina vjerne službe.

Namjesnik dalmatinski udjelio je c. k. višem poreznom upravitelju u m. gospodinu Cesaru Rubičiću u Šibeniku, kađa je navršio 40 godina neprekidne državne službe, počasnu kolajnu za 40 godina vjerne službe, utemeljen prigodom pedesetogodišnjice vladanja Njegova c. i. k. Apostolskog Veličanstva Cesara i Kralja Franje Josipa I.

Konstituirajuća sjednica *Zemaljskoga ureda c. k. aust. zaklade za ratne udovice i siročad te skrbi za djecu i mladež.

Dne 26. srpnja obavljeno je konstituiranje gori napomenutoga zemaljskoga ureda, poslije nego je centrala u Žadru odborila predložena pravila i poslovni red.

Pozivu predsjednika, Njeg. preuzv., gosp. c. k. namjesniku, obavljali su se svj. članovi predsjedništva.

Predsjednik ih je pozdravio prigodnim riječima, razložio još jednom svrhu, urebu i program rada ureda, onda je prof. Ratković, upravljajući ureda, sekcije za djecu i mladež, prikazao, što se je na ovom polju urađilo od posljednjega sastanka, istaknuvši napose akciju Njezine preuvišenosti, njezinu putovanje i uspjeh tog putovanja.*

Zatim je proglašeno konstituiranje ureda, kome će predsjedati preuzv. gosp. c. k. namjesnik, uz potpredsjednika, preuzv. gosp. predsjednika priz suđa, Benedettija i predsjednika sabora dr. Ivčevića.

Izabrana su dva odbora, i to odbor za rad i odbor za skupljanje novčanih sredstava.

Upovlažaćem ureda, sekcije za ratne udovice i siročad, imenovan je gosp. nam. savj. Petelin, a upovlažaćem sekcije za djecu i mladež prof. Ratković. Za blagajniku je određen računar, savjet. Herdegen, a preglednikom računa, računar, upravitelj Calebich. Zastupanje zemaljskoga ureda kod centralne u Žadru povjerenje je upovlažaćima ureda.

*) O dosadašnjem radu na polju skrbi za djecu i mladež u Dalmaciji donijet ćeemo posebni, opširniji prikaz.

Poslije nego je primljen pravilnik za kotarske urede, koji će se uređiti po mogućnosti u svim sudskim kotarima, raspravljalj se je neuslijeno o raznim pitanjima najbližega programa, a zatim je predsjednik još jednom zahvalio svoj gospodi na odazivu i zaključio sjednicu.

Koze muzare iz Crne Gore.

Ko se prijavio za kozu, može je pridignuti od ponedjeljnika unaprijed kod Poslovnice Zemaljskog Gospodarskog Vijeća. Koze će se prodavati po procjeni.

Dobre koze iz nekih predjela Crne Gore mogu davati i do 3 litre mlijeka na dan, pošto se okoze; ali budući da suove prevaile dugi put, a prošlo je vremena što su se okozile, sada davaju prama tomu i manje mlijeka, gdjeako i na dava ga. Stoga uzroku Zemaljsko Gospodarsko Vijeće bilo je odlučilo, da ne će preuzeti koze, ali je bilo prem kasno da se to proveće, te je jedan dio koza ipak stigao.

* Skrb za dalmatinsku mladež.

Dobrovoljni prinosi: Benkovac: Novaković Ađa kr. 50 — Begović Ljiljana D. Gattin 20 — Jurković udova Olga 10 — Zrilić Kristina 2.

Biljane-Smićić: Maričević Milica kr. 10.

Drniš: Vučassovich V.a Girolama kr. 10.

Imotski: Ivančević pl. Jelka 25.

Kistanje: općinska aprovizacija kr. 500 — Ma-lešević Ljubica 60 — Obitelj upravitelja Culica 50 — Knežić Ana supruga Lazina 20 — Milošević Darinka Miloševa 20.

Komiža: Martinis Marija žena Kuzme kr. 10 — Petrić udova Vinka 10.

Kuna: Glavović don Frane župski upravitelj kr. 10.

Nin: Maštrović profesor Ljubomir kr. 65.

Obrovac: Urukalo udova Jovanka 50 — Jan-ković Franciska 10.

Selca: Stipeč-Carević Marija nadučiteljica kr. 6.

Slišno: Merčep don Rikard župnik, sakupio u župi preko Sv. Mise kr. 10:78.

Trpanj: Viđ Frano, načelnik kr. 20 — Jerić Ive 5.

Velatulka: Tabaini Santić Tađija kr. 10.

Vrućica: Sabatini-Sabotić Neđeljko kr. 6.

Zadar: Preosvešteni episkop D. Dimitrije Bran-ković kr. 50 — Marčelić Marija 50 — Lia de Bersa 20 — Cattich degl' Ivellio vedova Maria 20 — Profesor Stevan Javor 10.

Sakupljeno sa pregašnjim popisom kr. 151.391:18.

Usmrćen od magze.

Pišu nam iz Umčana, kod Vrgoraca na 26 p. m. Tu nedavno Andrija Gašpar, starac od 70 go-dina, općinski vijećnik, orao u Jezeru, i večer u 8 sati pošao sa radnje. Gonio pređe sobom vola, te vođio za sobom magzu. Najeđan put vol omahne glavom na magzu, koja se poplaši i stade trčati strmin kri-ševitim putom, tako da je nesretnog starca vukla preko kamenja 100 metara.

Stanovnici skočile mu u pomoć, odovezla ga od magze. Ali nesretnik bijaše već dobio na glavi više teških ozleđa. Skočilo mu se odmah po ljećniku. Gosp. dr. Kezler, pružio mu zgodnu pomoć, ali uzalud, jer jađnik premunio nelikito sati kašnje. Pokojnik imao je u vojništvu dva sina i dva si-novaca, od kojih su dva već poginula.

Prenosne bolesti u Dalmaciji.

Prijavljeni slučajevi prenosnih bolesti u sedmici od 8. srpnja 1917. do 14. srpnja 1917.

Bolest	Politički kotar	Općina	Broj oboljelih	Broj umrlih
Boginje	Split	Lećevica	2	1
Difterija	Dubrovnik	Dubrovnik	1	—
	Hvar	Vis	3	—
Srdobolja	"	Hvar	1	—
"	Korčula	Sućuraj	14	—
"	Sibenik	Blato	128	31
Trbušni tif	Hvar	Hvar	5*	—
"	Knин	Knin	1	—
"	Split	Split	1	—
Ukočenost	Dubrovnik	Sibenik	2	—
sje (epid.)	Dubrovnik	Dubrovnik	1	—

* Tri oboljenja odnose se na vojničke osobe.

Ispравak.

U posljednjem broju našeg lista, u obavijesti c. k. pokr. škol. vijeća o imenovanjima pučkih na-stavnika, bilo je — radi pogriješenoga prepisivanja — nekih iskrivljenih imena i netačnosti, koje treba ispraviti, naime: mjesto Bergmayer-Birgmeier, mjesto Kuač-Kuvač; mjesto Kelu-Kello; mjesto Skoverlj-Skoverlj; mjesto Bogdana-Bogdan. Osim toga imenovani su Anton Bernić i Dušan Novaković nadučiteljima, a ne učiteljima u dotičnim mjestima.

Naša napredovanje u Galiciji i Bukovini.

cijona profilaksu): umanjenje pogibelji dolaze sa strane tuberkuloznih koji rasprostranjuju bacile

što moguće većim osamjerenjem istih, budu stanu (vlastita soba, vlastita postelja), budu — što se preporuča samo kod teško bolesnih — zaklonjenjem u jednoj bolnici;

upućenjem bolesnika i njegove obitelji na izvršavanje svih pravila za očuvanje od oku-ženja (ne kašljati prama osobom, ne pljuvati na pod!), osobiti postupak sa rubljem, najveća čistoća u stanu itd.);

pribavljanjem sredstava potrebitih za spo-menute mjere (pljuvačnice, raskužive tekućine, sredstva za raskuživanje stanova, eventualno čišćenje stanova);

lijecničkim nadziranjem tuberkuloznih, eventualno provedenjem lijecenja tuberkuloznih, susjednjem lijecenjem na tuberkulinu, susjednjem lijecenjem iz lječilišta otpuštenih bolesnika.

Stanica za skrb oko tuberkuloznih ne smije da bude čisto dobrovorni zavod, koji dariva amo i tamo malenosti i time ublaži časovitu nuždu, niti smije da bude u prvom redu u stanica za lijecenje.

Ona si mora držati uvijek pred očima njezinu svrhu: suzbijanje rasprostranjenja tuberkuloze te si kod svojeg delovanja pitati, koliko su odnosne mjeru korisne ovom cilju. Ona se mora starati da iskoristi opstojće uređbe za javno blago-stanje u interesu suzbijanja tuberkuloze, ali ne smije sama isčeznuti u općoj dobrovornosti.

Samo s vrši shodnim delovanjem upravljujućeg lječnika i njemu dođijeljenih sestrice za skrb (Fürsorgeschwestern) može stanica za skrb da ispunjava svoju zadaću.

Telegrami Uredništa.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

RAT.

Izveštaji austrijsko-ugarskog glavnog stana.

BEČ, 31. Službeno se javlja:

31. jula 1917.

Za „Crveni Krst“ - Pro „Croce Rossa“.

Imotski, sakupljeno u kotaru kr. 1066:40, a darovaše: župski ured Cista 23 Mluka Oscar kot. poglavar skupio 6:20, prigodom smrti gospogije Dulibić, doprinio Mluka Oscar, kot. pogl. 5. Od koncerta na 7/III. 1916: ulaznice, tombola, cvijće, koriandoli 285:20. **Milodari**: Ivan Vučemilović načelnik i Brantsch Frano 30; Dr. P. Grisogono, Rem. Troccolo, Fra Gabro Posušje, Josip Bilić, glavar Bulović 20; Mluka Oscar, Tripalo Josip, Celić Ivan, Vuković Dr. Mile, Nikolić Dr. Fausto, Bitanga Alfonso, Tomašević fra Kazimir, Rilov Don Radoslav, Bakula Don Ante, 10; Vučemilović Niko, Vučemilović Marko, Sučić Vladislav 8:60; Hiecke Richard, k.u.k. Oberleutnant 6; Lang Stefan, k. k. Evidenz-Offizial 4:60; Franceschi Stipe, Ivelković Gabro, Lukas Jovan, Mioković Jovan 4; Simić Marko 3; Vrčić Mate 2:60; Tomić-Fermić Ivan 2; Perić Petar 1; razni darovatelji para 80; Učiteljstvo Imotskog kotara sakupilo 72 da počasti gosp. nadzornika Tripala, koji se je odjelio službeno od svog kotara, a darovaše: 10 Mluka Oscar, kot. pogl., Margetić pop. Spiro, Jerković Dr. Iko, Tripalo

nadzornik, Jerković R. nadučiteljica, 4 Čoljan V. nadzornik, Bitanga A. nadučitelj, Perić D., 2 Gatić N. nadučitelj, Šimić M. učitelj, Marović M., Luetić, M., Maria Šimić. — Sakupljeno u varošu Imotski 360.

Zadar, zem. oružničko zapovjedništvo sakupljeno od raznih oružn. postaja kr. 3528:98, a naime: Split 110:90, Solin 427:30, Klis 291:70, Kaštel stari 203:92, Grohot 220, Trogir 308:47, Bosoljina 97:60, Labin 200, Omiš 777:55, Lečevec 290:14 i Srinjine 601:40.

Supetar, sakupljeno u škrabici poreznog ureda od doprinosova rodbine mobilizovanih, koje primaju pripomoć kr. 74.

Gdinj, Crkvinarstvo kr. 4, sakupljeno u crkvi 3. Stipetić don Jakov 2 i knjigā, Franičević Kata 1. **Zara**-Comitato cittadino, versate al consorzio di risparmio ed anticipazioni della l. società gen. degli impiegati della monarchia A.-U. cor. 1000.

Tijarica, župnik: Pavlinović Milan kr. 10.

Voštane, župnik: Batošić Josip kr. 10.

Biograd, nadučitelj Ljubimir Jurić, mjesecni prinos za svibanj 1916. učesnika pri tečaju praktičnog poučavanja u njemačkom jeziku kr. 114.

Pag, uprava kontrolnog kotara fin. straže kr. 45, od toga polovicu za fond udovica i siročadi, a darovaše: Modrić Ante povjerenik 4 — Vukušić Mate pregleđnik 4 — po 4 nadstražari: Berenghi Valentin, Dereza Ante, Sundrov Ivan, Magaš Spiro, Jovanović Risto, Kraljev Božo i Filipović Josip, po 2 nadstražari: Kokić Marin i Olivari Jerko, te stražar Ljubićić Toma 5.

Trpanj, namještenici fin. straže prinos za sječanj kr. 9 a darovaše: Radovan Ivan, respondent, nadstražari: Šaran Ante, Pancirov Šaško i Rosić Nikola.

Glavina (Imotski) srpska zemljoradnička zadruga kr. 25.

Biograd, nadučitelj Ljubimir Jurić, doprinos za svibanj 1916. za 1 učesnika pri tečaju praktičnog poučavanja u njem. jeziku kr. 6.

Vodice, sakupljeno 14/5 1916 pri prijateljskom rastanku po č. k. oružniku Stjepanu Jakasa kr. 25, a darovaše: 3 Kranjac Niko, po 2 Jakasa Stjepan, Bjegović Dušan, Kulaš Krsta, Ivas Rade, Sain Ante, C. Markoč Grgo, Skočić Šime, Markoč Niko, Ferara Joso, Crljenak Joso i Bikić Jure.

Split, muzikalno družstvo «Zvonimir» prihod od koncerta 21/5 1916 kr. 29:10.

Vidonje (Metković), Matić Tadija p. Nikola, pučki učitelj L. obrok od čistog prihoda pecarske sprave «Deroy» kr. 100.

Hvar, Ivanović Mercedes, sakupljeno pri jednoj igri priređenoj od učenica van škole kr. 4.

Ložišće, hrv. pučka prosvjeta, sakupljeno pri godom tombole kr. 152:66.

Žman, učitelj Morović kr. 5 — školska djeca 7:30.

Sinj, sakupljeno između radnika č. k. režije duhana kr. 15.

Pag, uprava kontrolnog kotara fin. straže sakupljeno kr. 37 od kojeg iznosa odpada $\frac{1}{2}$ za fond udovica i siročadi, a darovaše: po 4 Modrić Ante povjerenik, Vukušić Mate, nasl. pregleđnik, nadstražari, Berenghi Valentin, Dereza Ante, Sundrov Ivan, Magaš Spiro, Jovanović Risto, po 2 Kokić Marin i Olivari Jerko, te 5 Ljubićić Toma stražar.

Biograd, Mošović Božo ljekarnik, Eskinja Jakov posjednik, Crha Vladimir mješač, poklonjeno prigodom što im je č. k. demanjalna uprava bezplatno pripustila kočiju da pogiju na novacjenje kr. 30. (Slijedi).

„BLANKA“

Izvršujem naručbe najmanje jednog cijelog originalnog sanduka od 200 komada po okolo 20 dkg. - dok zaliha traje - po Kr. 55 svaki sanduk franko ovđe, i to samo ako mi bude unaprijed dostavljena odnosna svota.

MARCELLO PATTIERA - Zadar.

Jadranska banka
podružnica Split

počam od

1. siječnja 1917

plaća na uložnim knjižicama

3 $\frac{3}{4}$ kamata.

NAKLADA DOPISNICA

Skladište papira i kancelarijskih potrepština

MERCUR E. Nikula - Zadar, ulica sv. Vida 11.

Nugja: Umjetničkih dopisnica i Ljubavnih od 5 do 15 h. — Školskih potrepština osobito Zadačnica! — Listova, Kuverata i Računa štampanih za trgovce. — Mapa za pisma 10 kuv. i 10 listova crt. 20—25 h. — Feldpost 1000 komada Kr. 5—6. — Cigaretnog papira: «Riz Abadie» I. 60/100 Kr. 10:50, II. 100/100 Kr. 8:50. «Austria» 100/80 Kr. 4:50. «Samum» II. 120/80 Kr. 8:80. — Fotografskih potrepština. — Trgovačkih knjiga svake vrsti i veličine.

Emailiranih tablica za groblje sa i bez fotografije

= za dućane i za uredne =

Električna Baterija Kr. 1:40
komplet Kr. 3:90.

Pisaći stroj «Meteor» Kr. 480
također hrv. pismom.

Pečata od gume i mjeđi.

Novost! Slika N. V. Cara KARLA I. u bojama, veličina 73×50, Kruna 3:50. Okvira svake vrsti i veličine jeftino. — Špaga od papira od $\frac{1}{2}$ do 6 $\frac{1}{2}$ m/m po kg. Kr. 7, 8, 9, sa gvozdenom žicom 3 $\frac{1}{2}$ m/m kg. K. 7:80.

POTPLATE od gume i od kože za postole, samo za trgovce i postolare na veliko.

JOSIP JADRONJA - ŠIBENIK

Agenturni, komisionalni i otpremnički posao. — Zastupstvo osjeguravajućeg društva «HERCEG-BOSNA». — Zastupstvo i skladište ugl. Tvrte Michele Truden, Trst. — Zastupstvo i skladište ugl. Tvrte Miho Sez, Dubrovnik. — Preuzimljene narudžbe svakovrsnih modernih pečata iz gume i mjeđi za pečatni vosak i sve ostale pečatne predmete, sve uz tvorničku cijenu. Brza izradba. — Kupuje prazne vreće i plaća najvišom cijenom.

Poveljeni trgovacko-pomorski meštar.

God
S
Cijene
K. 12.—
Na polugodišnjoj
IZVJEŠTAJ
BEC
I. av
1sto
Na s
iznosa
skra
nom snag
se čete o
Rusi zapr
Bukovini
zapadno
je u žest
otpor, pod
Zbrucu s
Izvještaj
BEC
I. av
1sto
Vojna
Nije
Vojna
Josipa:
Dopr
doline po
niješa pob
bliza, koji
divizije mo
svoje pozic
Vojske
vime zem
tromeglino
u našim s
Vojna
Bavarskog
Bojne
lja prodru
ruskoj gra
lom prvič
v
BEĆ,
Isto
Vojna
Nije
Vojna
Josipa:
Dopr
doline po
niješa pob
bliza, koji
divizije mo
svoje pozic
Vojske
vime zem
tromeglino
u našim s
Vojna
Bavarskog
Bojne
lja prodru
ruskoj gra
lom prvič
veznice l
stavlie i C
Mihove, p
čne strane
ugarske č
provale u K
planine, vi
zapadno
nekolik
roj rusko
predaju k
jatelj nasto
kotline, u
stra i Dru
prekidinim
stopom up
zemlješte,
DES
veznice l
stavlie i C
Mihove, p
čne strane
ugarske č
provale u K
planine, vi
zapadno
nekolik
roj rusko
predaju k
jatelj nasto
kotline, u
stra i Dru
prekidinim
stopom up
zemlješte,
ODLUD
Na o
ugarskih č
i u deset
vizijsa, koj
mora, na s
u boju. Ov
ovuđa htja
U pr
razmjerno
piješadije,
pomoći pr
rena. Po p
Spacapani,
mirovanje,
prevaru.
naši lefoci
22. se
lijega se
Da se
pogledati